

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 20 maart 2019
(OR. en)

7539/19

**Interinstitutioneel dossier:
2018/0247(COD)**

**ELARG 9
COWEB 47
CFSP/PESC 219
RELEX 267
FIN 238
CODEC 684
MIGR 34**

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	7456/19
Betreft:	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III) (eerste lezing) – Partiële algemene oriëntatie

Voor de delegaties gaat hierbij de tekst van een partiële algemene oriëntatie met betrekking tot bovengenoemd voorstel, die is overeengekomen op de Raad (Algemene Zaken) van 19 maart 2019.

2018/0247 (COD)

Voorstel voor een

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III)¹

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 212, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité²,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's³,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Verordening (EU) nr. 231/2014⁴ verstrijkt op 31 december 2020. Opdat het externe optreden van de Unie effectief blijft, moet een kader voor de planning en uitvoering van de externe bijstand in stand worden gehouden.

¹ In de Engelse versie zijn wijzigingen in dit document ten opzichte van het Commissievoorstel aangegeven in ***vet cursief*** en met ~~doorgehaalde tekst~~.

² PB C van , blz. .

³ PB C van , blz. .

⁴ Verordening (EU) nr. 231/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA II) (PB L 77 van 15.3.2014, blz. 11).

- (2) Het instrument voor pretoetredingssteun heeft aanzienlijk andere doelstellingen dan het externe optreden van de Unie in het algemeen, aangezien dit instrument erop gericht is de in bijlage I genoemde begunstigden voor te bereiden op het toekomstige lidmaatschap van de Unie en het toetredingsproces te ondersteunen. Het is daarom van essentieel belang dat er een specifiek instrument bestaat ter ondersteuning van de uitbreiding, met dien verstande dat dit een aanvulling dient te vormen op de algemene doelstellingen van het externe optreden van de Unie, en met name die van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking (NDICI).
- (3) In artikel 49 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) wordt bepaald dat elke Europese staat die de waarden van eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de rechten van de mens, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren, eerbiedigt en zich ertoe verbindt deze waarden uit te dragen, kan verzoeken lid te worden van de Unie. Een Europese staat die het lidmaatschap van de Unie heeft aangevraagd, kan alleen lid worden als vaststaat dat hij voldoet aan de lidmaatschapscriteria die de Europese Raad van Kopenhagen in juni 1993 heeft vastgesteld (de "criteria van Kopenhagen"), en op voorwaarde dat de Unie het vermogen heeft om het nieuwe lid op te nemen. De criteria van Kopenhagen hebben betrekking op stabiele instellingen die de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en het respect voor en de bescherming van minderheden, het bestaan van een functionerende markteconomie, de capaciteit om de concurrentiedruk en de marktkrachten binnen de Unie het hoofd te kunnen bieden, garanderen en op het vermogen om niet alleen de rechten maar ook de plichten die uit de verdragen voortvloeien, op zich te nemen, zoals het nastreven van de doelstellingen van een politieke, economische en monetaire unie.

- (4) Het uitbreidingsproces is gebaseerd op vaste criteria en eerlijke en consistente voorwaarden. Elke begunstigde wordt op de eigen verdiensten beoordeeld. Door de balans van de vorderingen op te maken en tekortkomingen in kaart te brengen, worden de in bijlage I vermelde begunstigten aangespoord tot en begeleid bij de noodzakelijke ingrijpende hervormingen. Om het uitbreidingsperspectief tot een realiteit te maken, blijft de solide gehechtheid aan het beginsel van "eerst de fundamente[n]"⁵ van essentieel belang. Vooruitgang in de richting van toetreding hangt af van de vraag of elke verzoeker de waarden van de Unie eerbiedigt en van zijn vermogen om de hervormingen door te voeren die nodig zijn om zijn systemen op het vlak van beleid, instellingen, wetgeving, administratie en economie af te stemmen op de regels, de normen, het beleid en de praktijken van de Unie.
- (5) Het uitbreidingsbeleid van de Unie is een investering in vrede, veiligheid en stabiliteit in Europa **en brengt de Unie in een betere positie om mondiale uitdagingen het hoofd te bieden**. Dit beleid leidt **ook** tot grotere economische en handelsmogelijkheden, tot wederzijds voordeel van de EU en de kandidaat-lidstaten. Het vooruitzicht van het lidmaatschap van de Unie is een krachtige motor voor veranderingsprocessen en leidt tot positieve democratische, politieke, economische en maatschappelijke veranderingen.
- (5a) De Europese kernwaarden omarmen en zich ertoe verbinden is een keuze, en is essentieel voor alle partners die tot de EU willen toetreden. De Unie verwacht dus van partners dat zij hun verantwoordelijkheid opnemen, ten volle hechten aan de Europese waarden en zich krachtig blijven inzetten voor noodzakelijke hervormingen in het belang van hun bevolking. Hiermee wordt ook bedoeld dat zij zich geleidelijk conformeren aan het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Unie, met name wat betreft vraagstukken waarbij belangrijke gemeenschappelijke belangen in het geding zijn, zoals beperkende maatregelen en de aanpak van hybride dreigingen.**

⁵ De benadering "eerst de fundamente[n]" koppelt de rechtsstaat en de grondrechten aan de twee andere cruciale elementen van het toetredingsproces: economische governance – sterkere nadruk op economische ontwikkeling en een beter concurrentievermogen – en versterking van de democratische instellingen en hervorming van het openbaar bestuur. Elk van de drie fundamente[n] is van cruciaal belang voor de hervormingsprocessen in de kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten, en is gericht op een belangrijk zorgpunt van de burgers.

- (6) De Europese Commissie heeft in haar recente mededeling "*Een geloofwaardig vooruitzicht op toetreding en een grotere EU-betrokkenheid bij de Westelijke Balkan*"⁶ opnieuw het duidelijke, op verdiensten gebaseerde vooruitzicht op het EU-lidmaatschap voor de Westelijke Balkan bevestigd. Dit is een krachtige stimulans voor de hele Westelijke Balkan en een teken van de gehechtheid van de EU aan zijn Europese toekomst.
- (6a) *De Europese Unie en haar lidstaten hebben in de verklaring van Sofia en de prioriteiten-agenda van Sofia voor de EU en de Westelijke Balkan bevestigd dat zij het Europese perspectief van de Westelijke Balkan ondubbelzinnig steunen, en vastbesloten zijn om voor hun burgers sneller verbeteringen te bewerkstelligen op het gebied van connectiviteit en veiligheid, voortbouwend op de relevante aspecten van de op 6 februari 2018 aangenomen mededeling van de Commissie. De maatregelen krachtens deze verordening moeten bijdragen tot het waarmaken van deze toezeggingen.***
- (6b) *De Europese Raad heeft de status van kandidaat-lidstaat toegekend aan Albanië, IJsland⁷, Montenegro, de Republiek Noord-Macedonië, Servië en Turkije. Hij heeft het Europese perspectief van de Westelijke Balkan bevestigd. Onverminderd de standpunten over de status of eventuele toekomstige beslissingen die de Europese Raad of de Raad moeten nemen, kunnen gebieden die een dergelijk Europees perspectief genieten, maar waaraan niet de status van kandidaat-lidstaat is toegekend, voor het uitsluitende doel van deze verordening worden beschouwd als potentiële kandidaat.***

⁶ COM(2018) 65 final, te vinden op: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-credible-enlargement-perspective-western-balkans_en.pdf

⁷ *In maart 2015 heeft de regering van IJsland aan de EU gevraagd het land niet langer als kandidaat-lidstaat te beschouwen, zonder echter de toetredingsaanvraag van IJsland officieel in te trekken.*

- (7) Steun dient tevens te worden verleend uit hoofde van de overeenkomsten die de Unie heeft gesloten met de in bijlage I vermelde begunstigden. De steun moet er voornamelijk op toegespitst zijn de in bijlage I vermelde begunstigden te helpen hun democratische instellingen en de rechtsstaat te versterken, hun justitiële stelsel en openbaar bestuur te hervormen, de grondrechten te eerbiedigen en gendergelijkheid, verdraagzaamheid, sociale inclusie en non-discriminatie te bevorderen. De steun moet ook de belangrijkste beginselen en rechten, zoals vastgesteld in het kader van de Europese pijler van sociale rechten, bevorderen⁸.
- (7a) *Aangezien goede nabuurschapsbetrekkingen en regionale samenwerking essentiële onderdelen van het uitbreidingsproces zijn, [...] moet de steun ook blijven bijdragen [...] aan de inspanningen van de in bijlage I vermelde begunstigden om regionale, macro-regionale en grensoverschrijdende samenwerking, alsmede territoriale ontwikkeling te bevorderen, onder meer via de uitvoering van macroregionale Uniestrategieën. De steun moet ook een impuls geven aan hun economische en sociale ontwikkeling en hun economische governance, en ten grondslag liggen aan een agenda voor slimme, duurzame en inclusieve groei, onder meer door uitvoering van beleid inzake regionale ontwikkeling, landbouw- en plattelandsontwikkelingsbeleid, sociaal en werkgelegenheidsbeleid, [...] de ontwikkeling van de digitale economie en de digitale samenleving en stimulansen voor onderzoek en innovatie, ook [...] in het kader van het vlaggenschipinitiatief "Digitale Agenda voor de Westelijke Balkan".*
- (7b) *Bijzondere aandacht moet uitgaan naar het creëren van meer kansen voor jongeren, waaronder jonge werkenden, waarbij erop moet worden toegezien dat dit bijdraagt tot de sociaal-economische ontwikkeling van de in bijlage I vermelde begunstigden. De steun in het kader van deze verordening moet er ook toe strekken braindrain te voorkomen.*
- (8) De Unie moet, op basis van de ervaringen van haar lidstaten, de transitie van alle in bijlage I vermelde begunstigden naar de toetreding ondersteunen. Deze samenwerking moet met name gericht zijn op het delen van de ervaringen die de lidstaten in het hervormingsproces hebben opgedaan.

⁸ De Europese pijler van sociale rechten is door het Europees Parlement, de Raad en de Commissie op 17 november 2017 plechtig geproclameerd tijdens de sociale top van Göteborg voor eerlijke banen en groei.

- ~~44~~**8a)** Het versterken van de rechtsstaat, waaronder de bestrijding van corruptie en georganiseerde criminaliteit, en goed bestuur, met inbegrip van hervorming van het openbaar bestuur, blijven voor de meeste in bijlage I vermelde begunstigden belangrijke uitdagingen die van wezenlijk belang zijn om nader tot de Unie te kunnen komen en later volledig de verplichtingen van het lidmaatschap van de Unie te kunnen vervullen. Gezien het lange-termijnkarakter van de hervormingen die op die gebieden moeten worden doorgevoerd en de noodzaak om een staat van dienst op te bouwen, moet de financiële steun uit hoofde van deze verordening zo spoedig mogelijk worden ingezet voor de vereisten waaraan de in bijlage I vermelde begunstigden moeten voldoen.
- ~~42~~**8b)** Volgens het beginsel van de participatieve democratie moet de Commissie alle in bijlage I vermelde begunstigden ertoe aanmoedigen parlementair toezicht te laten uitoefenen op de steun die zij ontvangen.
- (9) Betere strategische en operationele samenwerking op het gebied van veiligheid tussen de Unie en de in bijlage I vermelde begunstigden is van cruciaal belang voor een doeltreffende aanpak van dreigingen op het gebied van veiligheid en terrorisme.
- (10) De ***internationale en regionale*** samenwerking inzake migratie moet absoluut worden opgevoerd, onder meer door het ***verder consolideren*** van de grens- ***en migratie***beheers-***capaciteiten***, het waarborgen van toegang tot internationale bescherming, het delen van relevante informatie, [...] het aanscherpen van de grenscontroles en het voortzetten van onze inspanningen [...] ***ter bestrijding van illegale*** migratie, mensenhandel en mensensmokkel.
- 10a) Om een maatschappelijk draagvlak te creëren voor en inzicht te verschaffen in de EU waarden en de voordelen en verplichtingen van een eventueel EU-lidmaatschap, en tegelijk desinformatie te bestrijden, moet de communicatiecapaciteit van de in bijlage I vermelde begunstigden worden verbeterd.***

- (13) De in bijlage I vermelde begunstigden moeten beter voorbereid zijn op wereldwijde uitdagingen zoals duurzame ontwikkeling en klimaatverandering, en zich aansluiten bij de inspanningen van de Unie om die problemen aan te pakken. Gelet op het belang van de strijd tegen klimaatverandering in overeenstemming met de verplichting die de Unie is aangegaan om de overeenkomst van Parijs en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) uit te voeren, moet dit programma bijdragen aan de integratie van klimaatactie in het beleid van de Unie en de verwezenlijking van het algemene streven dat [25 %] van de uitgaven op de EU-begroting de klimaatdoelstellingen moet ondersteunen. Bij de acties in het kader van dit programma zal naar verwachting [16 %]⁹ van het totale budget van het programma bijdragen aan de klimaatdoelstellingen. De relevante acties zullen worden vastgesteld tijdens de voorbereiding en uitvoering van het programma, en de totale bijdrage via dit programma zal worden geëvalueerd en getoetst.
- (14) Acties in het kader van dit instrument moeten de uitvoering ondersteunen van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties, een universele agenda waaraan de EU en haar lidstaten zich volledig hebben gecommitteerd en die alle in bijlage I vermelde begunstigden hebben onderschreven.
- (15) Deze verordening legt, voor de periode waarin zij van toepassing is, de financiële middelen vast die voor het Europees Parlement en de Raad in de loop van de jaarlijkse begrotingsprocedure het voornaamste referentiebedrag vormen in de zin van [te actualiseren referentie overeenkomstig het nieuwe interinstitutionele akkoord: punt 17 van het Interinstitutioneel Akkoord van 2 december 2013 tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie betreffende de begrotingsdiscipline, de samenwerking in begrotingszaken en een goed financieel beheer¹⁰].

⁹ ***Dit streefcijfer zal verder worden besproken in het kader van de IPA III-verordening afhankelijk van de uitkomst van de horizontale MFK-besprekingen over de algemene klimaatdoelstellingen.***

¹⁰ Te actualiseren referentie: PB C 373 van 20.12.2013, blz. 1. De overeenkomst is te vinden op: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013Q1220\(01\)&from=NL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013Q1220(01)&from=NL)

- (16) De Commissie en de lidstaten moeten zorgen voor naleving, samenhang en complementariteit van hun steun, met name door regelmatig overleg te plegen en frequent informatie uit te wisselen in de verschillende fasen van de steuncyclus. De noodzakelijke maatregelen moeten worden genomen om de coördinatie en de complementariteit te verbeteren, onder meer door regelmatig overleg met andere donoren. ***De Commissie en de lidstaten moeten ook de coördinatie op lokaal niveau verbeteren, zodat de lidstaten tijdens het gehele programmeringsproces met kennis van zaken kunnen participeren en hun rol in het IPA-comité beter kunnen vervullen.*** De rol van maatschappelijke organisaties moet worden versterkt, zowel in het kader van programma's die via overheidsinstanties worden uitgevoerd, als wanneer die organisaties direct begunstigde zijn van steun van de Unie.
- (17) De prioritering van acties ter verwezenlijking van de doelstellingen op de betrokken beleidsterreinen die uit hoofde van deze verordening zullen worden ondersteund, moet door de Commissie worden vastgesteld in een programmeringskader voor de duur van het meerjarig financieel kader van de Unie voor de periode van 2021 tot 2027, in partnerschap met de in bijlage I vermelde begunstigden, op basis van [...] ***het door de Europese Raad en de Raad vastgestelde uitbreidingsbeleidskader, alsmede*** [...] specifieke behoeften ***van de begunstigden***, in overeenstemming met de in deze verordening omschreven algemene en specifieke doelstellingen, en met inachtneming van de nationale strategieën ter zake. In het programmeringskader moet worden bepaald op welke gebieden bijstand moet worden verleend, met een indicatieve toewijzing per steungebied, inclusief een schatting van de klimaatgerelateerde uitgaven.

- (18) Het is in het belang van de Unie dat de in bijlage I vermelde begunstigden worden ondersteund bij hun inspanningen om hervormingen door te voeren met het oog op het lidmaatschap van de Unie. De steun moet worden beheerd met een sterke nadruk op resultaten *en variëren in reikwijdte en intensiteit naargelang de prestaties van de begunstigden, onder meer door het geven van prikkels voor hun inzet en progressie bij het doorvoeren van hervormingen, met name op het gebied van de rechtsstaat en de grondrechten, de versterking van de democratische instellingen en de hervorming van het openbaar bestuur, alsmede op het gebied van economische ontwikkeling en concurrentievermogen [...]. Ook moet bij de steun worden gezorgd voor voorspelbaarheid en een evenwicht tussen de begunstigden, rekening houdend met hun specifieke situatie, behoeften en capaciteiten, en met in het kader van eerdere instrumenten verstrekte steun.*
- (18a) *Indien op basis van de toepasselijke indicatoren significante achteruitgang of een aanhoudend uitblijven van vorderingen wordt geconstateerd bij een in bijlage I vermelde begunstigde op de gebieden die onder de "eerst de fundamentele"-benadering vallen, moet de reikwijdte en de intensiteit van de steun dienovereenkomstig worden bijgesteld, onverminderd de bevoegdheden van de Raad om beperkende maatregelen vast te stellen na een besluit over de gedeeltelijke of gehele onderbreking of beperking van de economische en financiële betrekkingen met een of meer derde landen overeenkomstig artikel 215 VWEU en de bevoegdheid van de Commissie om betalingen of de uitvoering van financieringsovereenkomsten op te schorten overeenkomstig het Financieel Reglement.*
- (18b) *Opdat de lidstaten het IPA-comité gepaste strategische sturing kunnen verlenen, moet de Commissie de uitvoering van het IPA-programmeringskader jaarlijks beoordelen aan de hand van een beschrijving hoe de prestatiebenadering en het beginsel van eerlijke verdeling in de praktijk zijn gebracht. In deze beoordeling moet ook een stand van zaken worden verstrekt over het financieringsniveau voor elke doelstelling en voor elke in bijlage I vermelde begunstigde. De beoordeling moet het IPA-comité ook voldoende informatie verstrekken en sturing verlenen met betrekking tot het bijstellen van de reikwijdte en de intensiteit van de steun.*

- (19) De overgang van direct beheer van de pretoetredingsfondsen door de Commissie naar indirect beheer door de in bijlage I vermelde begunstigden moet geleidelijk verlopen naargelang de capaciteit van elk van deze begunstigden. ***Zij moet op specifieke beleids- of programmagebieden worden teruggedraaid indien een in bijlage I vermelde begunstigde de toepasselijke verplichtingen niet nakomt en de Uniemiddelen niet beheert volgens de vastgestelde voorschriften, beginselen en doelstellingen.*** De steun moet gebruik blijven maken van de structuren en instrumenten die hun waarde in het pretoetredingsproces al bewezen hebben.
- (20) De Unie moet ervoor zorgen dat de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk worden gebruikt, zodat haar externe optreden optimaal effect sorteert. Dat moet worden bereikt door middel van samenhang en complementariteit tussen de externe financieringsinstrumenten van de Unie en door het tot stand brengen van synergieën met andere beleidslijnen en programma's van de Unie, ***zoals Horizon Europa, Erasmus, Creatief Europa of de Connecting Europe Facility.*** Dit omvat in voorkomend geval ook de samenhang en complementariteit met de macrofinanciële bijstand.
- (21) Met het oog op een maximaal effect van gecombineerde steunmaatregelen ten behoeve van een gemeenschappelijk doel moet in het kader van deze verordening kunnen worden bijgedragen aan acties in het kader van andere programma's, mits de bijdragen niet dezelfde kosten dekken.
- (22) De financiering in het kader van deze verordening moet worden ingezet voor het financieren van maatregelen in het kader van de internationale dimensie van Erasmus, die moeten worden uitgevoerd volgens de Erasmusverordening¹¹.

¹¹ Nieuwe Erasmusverordening.

- (23) De horizontale financiële regels die het Europees Parlement en de Raad op basis van artikel 322 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie hebben vastgesteld, dienen op deze verordening te worden toegepast. Deze regels zijn vastgelegd in het Financieel Reglement en betreffen met name de procedure voor de vaststelling en uitvoering van de begroting door middel van subsidies, opdrachten, prijzen, indirecte uitvoering, financiële bijstand, begrotingssteun, trustfondsen, financieringsinstrumenten en begrotingsgaranties, en voorzien in de controle van de verantwoordelijkheid van de financiële actoren. [De uit hoofde van artikel 322 VWEU vastgestelde regels betreffen ook de bescherming van de Uniebegroting in geval van algemene tekortkomingen op het gebied van de rechtsstaat in lidstaten en derde landen, omdat de eerbiediging van de rechtsstaat essentieel is voor degelijk financieel beheer en doeltreffende financiering van de Unie.]
- (24) De financieringsvormen en uitvoeringswijzen in het kader van deze verordening moeten worden gekozen op basis van hun vermogen om de specifieke doelstellingen van de acties te verwezenlijken en resultaten te boeken, waarbij met name rekening moet worden gehouden met de kosten van controles, de administratieve belasting en het verwachte risico van niet-naleving. Daarbij moet het gebruik van vaste bedragen, financiering volgens een vast percentage en eenheidskosten worden overwogen, alsmede niet aan de kosten gekoppelde financiering als bedoeld in artikel 125, lid 1, van het Financieel Reglement.
- (25) De Unie moet voor de uitvoering van de externe acties gemeenschappelijke regels blijven toepassen. De regels en procedures voor de uitvoering van de instrumenten van de Unie voor het financieren van het externe optreden zijn vastgelegd in Verordening (EU) [NDICI] van het Europees Parlement en de Raad. Er moeten nadere bepalingen worden vastgesteld betreffende de aanpak van specifieke situaties, met name in het geval van grensoverschrijdende samenwerking en betreffende het beleidsgebied landbouw en plattelandsontwikkeling.

- (26) Externe acties worden vaak uitgevoerd in een zeer instabiele context die een snelle en voortdurende aanpassing vereist aan de veranderende behoeften van de Uniepartners en aan de mondiale uitdagingen op het gebied van bijvoorbeeld de mensenrechten, democratie en behoorlijk bestuur, veiligheid en stabiliteit, klimaatverandering en milieu, en irreguliere migratie en de dieperliggende oorzaken ervan. Om het beginsel van voorspelbaarheid te verzoenen met de noodzaak om snel te reageren op nieuwe behoeften moet de financiële uitvoering van de programma's worden aangepast. Om de Unie beter in staat te stellen te reageren op onvoorziene behoeften, moet deze verordening, met inachtneming van het beginsel dat de begroting van de Unie jaarlijks wordt vastgesteld, de mogelijkheid openlaten om de door het Financieel Reglement reeds voor andere beleidsgebieden toegestane flexibiliteit toe te passen, namelijk overdracht en nieuwe vastlegging van vastgelegde middelen, zodat gezorgd wordt voor efficiënte benutting van de middelen van de Unie, zowel voor de burgers van de Unie als voor de in bijlage I vermelde begunstigden, en aldus optimaal gebruik te maken van de middelen van de Unie die beschikbaar zijn voor het externe optreden van de Unie.
- [(27) Het nieuwe Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling+ (EFDO+), dat voortbouwt op de voorganger ervan, moet een geïntegreerd financieringspakket vormen dat wereldwijd, onder andere aan de in bijlage I vermelde begunstigden, financieringscapaciteit biedt in de vorm van subsidies, begrotingsgaranties en financieringsinstrumenten. Het Investeringskader voor de Westelijke Balkan moet blijven zorgen voor de governance van de activiteiten die uit hoofde van deze verordening worden uitgevoerd.
- (28) De garantie voor extern optreden dient de EFDO+-verrichtingen te ondersteunen en IPA III dient bij te dragen tot de voorzieningsbehoeften in verband met de verrichtingen ten gunste van de in bijlage I vermelde begunstigden, met inbegrip van de voorzieningen en verplichtingen die voortvloeien uit leningen voor macrofinanciële bijstand.]
- (29) Het is van belang ervoor te zorgen dat de programma's voor grensoverschrijdende samenwerking worden toegepast in samenhang met het kader dat door de programma's voor extern optreden en de verordening territoriale samenwerking tot stand is gekomen. Er moeten bij deze verordening specifieke bepalingen inzake medefinanciering worden vastgesteld.

- (30) De in artikel 8 bedoelde jaarlijkse of meerjarige actieprogramma's en maatregelen zijn werkprogramma's in de zin van het Financieel Reglement. Jaarlijkse of meerjarige actieplannen bestaan uit een reeks maatregelen, samengevoegd tot één document.
- (31) Overeenkomstig *Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad*¹² (het "Financieel Reglement"), Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad¹³, Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad¹⁴, Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad¹⁵ en Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad¹⁶ moeten de financiële belangen van de Unie worden beschermd met behulp van [...] evenredige maatregelen, daaronder begrepen voorkoming, opsporing, correctie en onderzoek van onregelmatigheden, *waaronder* [...] fraude, terugvordering van verloren gegane, onverschuldigd betaalde of onjuist bestede financiële middelen alsmede, in voorkomend geval, oplegging van administratieve sancties. In het bijzonder kan het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 en Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 administratieve onderzoeken, daaronder begrepen controles en verificaties ter plaatse, uitvoeren om vast te stellen of er sprake is van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad. Overeenkomstig Verordening (EU) 2017/1939 kan het Europees Openbaar Ministerie (EOM) overgaan tot onderzoek en

¹² *Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juli 2018 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie, tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1296/2013, (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 1304/2013, (EU) nr. 1309/2013, (EU) nr. 1316/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) nr. 283/2014 en Besluit nr. 541/2014/EU en tot intrekking van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 (PB L 193 van 30.7.2018, blz. 1).*

¹³ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad (PB L 248 van 18.9.2013, blz. 1).

¹⁴ Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen (PB L 312 van 23.12.1995, blz. 1).

¹⁵ Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden (PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2).

¹⁶ Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad van 12 oktober 2017 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie ("EOM") (PB L 283 van 31.10.2017, blz. 1).

vervolgving van [...] ***strafbare feiten die de financiële belangen van de Unie schaden*** [...] in de zin van Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad¹⁷. Personen of entiteiten die middelen van de Unie ontvangen, moeten overeenkomstig het Financieel Reglement ten volle meewerken aan de bescherming van de financiële belangen van de Unie, de nodige rechten en toegang verlenen aan de Commissie, OLAF, [...] het EOM ***ten aanzien van de lidstaten die deelnemen aan de nauwere samenwerking overeenkomstig Verordening (EU) 2017/1939*** en de Europese Rekenkamer, alsook ervoor zorgen dat derden die betrokken zijn bij de uitvoering van middelen van de Unie gelijkwaardige rechten verlenen. De in bijlage I vermelde begunstigden dienen onregelmatigheden, met inbegrip van fraude, waarover een eerste administratief of gerechtelijk proces-verbaal is opgesteld, onverwijld aan de Commissie te melden en haar op de hoogte te houden van het verloop van de administratieve en gerechtelijke procedures. Teneinde de werkwijze aan te passen aan de goede praktijken in de lidstaten dienen dergelijke meldingen te worden verricht langs elektronische weg, met behulp van het Irregularity Management System dat door de Commissie is ingesteld.

~~1(32)~~—[...]—[...]

¹⁷ Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2017 betreffende de strafrechtelijke bestrijding van fraude die de financiële belangen van de Unie schaadt (PB L 198 van 28.7.2017, blz. 29).

- (33) Om eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van deze verordening te waarborgen, in het bijzonder wat betreft de specifieke voorwaarden en structuren voor indirect beheer met de in bijlage I vermelde begunstigden en de uitvoering van de steun voor plattelandontwikkeling, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend overeenkomstig [Verordening (EU) nr. 182/2011¹⁸ van het Europees Parlement en de Raad]. Bij het vaststellen van de eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van deze verordening moet rekening worden gehouden met de lessen die zijn getrokken uit het beheer en de uitvoering van in het verleden verleende pretoetredingssteun. Die eenvormige voorwaarden moeten worden gewijzigd indien ontwikkelingen dat vergen.
- (34) Het bij die verordening ingestelde comité moet bevoegd zijn voor rechtshandelingen en vastleggingen uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1085/2006¹⁹ en Verordening (EU) nr. 231/2014, alsook voor de uitvoering van artikel 3 van Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad²⁰.
- (35) Opdat de in deze verordening opgenomen maatregelen onmiddellijk worden toegepast, moet deze verordening in werking treden op de [...] [[...] twintigste] dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

¹⁸ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

¹⁹ Verordening (EG) nr. 1085/2006 van de Raad van 17 juli 2006 tot invoering van een instrument voor pretoetredingssteun (IPA) (PB L 210 van 31.7.2006, blz. 82).

²⁰ Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad van 27 februari 2006 tot instelling van een instrument voor financiële steun ter bevordering van de economische ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2667/2000 betreffende het Europees Bureau voor wederopbouw (PB L 65 van 7.3.2006, blz. 5).

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp

Bij deze verordening wordt het programma "Instrument voor pretoetredingssteun (IPA III)" vastgesteld.

Deze verordening bepaalt de doelstellingen ervan, de begroting voor de periode 2021-2027, de vormen van financiering door de Unie en de regels voor de verstrekking van die financiering.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

"grensoverschrijdende samenwerking": samenwerking tussen de lidstaten [...] en de in bijlage I vermelde begunstigden *als bedoeld in artikel 3, lid 1, punt b), van [de ETS-verordening²¹]*, tussen twee of meer in bijlage I vermelde begunstigden of tussen in bijlage I vermelde begunstigden en de in bijlage I van [de NDICI-verordening] vermelde landen en gebieden [...].

²¹ COM(2018) 374 final: Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende specifieke bepalingen voor de doelstelling "Europese territoriale samenwerking" (Interreg), ondersteund door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en financieringsinstrumenten voor extern optreden.

Artikel 3

Doelstellingen van IPA III

1. De algemene doelstelling van IPA III is het verlenen van steun aan de in bijlage I vermelde begunstigden ten behoeve van de vaststelling en tenuitvoerlegging van de politieke, institutionele, juridische, administratieve, sociale en economische hervormingen die voor die begunstigden noodzakelijk zijn om te voldoen aan de waarden van de Unie en zich, met het oog op het **toekomstig** lidmaatschap van de Unie, geleidelijk aan te passen aan de regels, de normen, het beleid en de praktijken van de Unie en aldus bij te dragen tot hun stabiliteit, veiligheid en welvaart.
2. IPA III heeft de volgende specifieke doelstellingen:
 - (a) versterken van de rechtsstaat, de democratie [...] **en** de eerbiediging van de mensenrechten [...] **en** fundamentele **vrijheden; dit omvat met name steun voor justitiële hervormingen, versterkte veiligheid en de strijd tegen corruptie en georganiseerde criminaliteit, de inachtneming van het internationaal recht, een gunstig klimaat voor het maatschappelijk middenveld, de eerbiediging van de rechten van personen die tot minderheden behoren en de bevordering van gendergelijkheid, alsmede steun voor** een beter migratiebeheer, inclusief grensbeheer **en bestrijding van illegale migratie;**
 - (b) effectiever maken van het openbaar bestuur en ondersteunen van structurele hervormingen en goed bestuur op alle niveaus;
 - (c) aanpassen van de regels, de normen, het beleid en de praktijken van de in bijlage I vermelde begunstigden aan die van de Unie en versterken van **regionale samenwerking**, verzoeningsprocessen en goede nabuurschapsbetrekkingen, alsook persoonlijke contacten en **strategische** communicatie;
 - (d) versterken van economische en sociale ontwikkeling, **met bijzondere aandacht voor jongeren**, onder meer door betere connectiviteit **in alle dimensies ervan**, en regionale ontwikkeling, landbouw en plattelandontwikkeling, sociaal beleid en werkgelegenheidsbeleid, versterken van de milieubescherming, verbeteren van de bestendigheid tegen klimaatverandering, versnellen van de overgang naar een koolstofarme economie en ontwikkelen van de digitale economie en samenleving-;

- (e) ondersteunen van territoriale *samenwerking, onder meer* [...] grensoverschrijdende, *transnationale, maritieme en interregionale* samenwerking.

3. In overeenstemming met de specifieke doelstellingen zijn in bijlage II thematische prioriteiten opgenomen voor de steunverlening, afgestemd op de behoeften en capaciteiten van de in bijlage I vermelde begunstigden. De thematische prioriteiten voor grensoverschrijdende samenwerking tussen in bijlage I vermelde begunstigden staan in bijlage III. Elk van die thematische prioriteiten kan bijdragen tot de verwezenlijking van meer dan een specifieke doelstelling.

Artikel [...] 3a

Programmaoverschrijdende bepalingen

1. Bij de uitvoering van deze verordening wordt gezorgd voor samenhang, synergieën en complementariteit met andere gebieden van het externe optreden van de Unie en met andere relevante beleidslijnen en programma's van de Unie, evenals voor beleidscoherentie op het gebied van ontwikkeling.
2. [De NDICI-verordening] is van toepassing op in het kader van deze verordening uitgevoerde activiteiten wanneer daarnaar in deze verordening wordt verwezen.
3. IPA III draagt bij aan acties in het kader van [de Erasmusverordening²²]. [De Erasmusverordening] is van toepassing op het gebruik van de desbetreffende middelen. Daartoe wordt de bijdrage van IPA III opgenomen in het enkelvoudige [...] programmeringsdocument, bedoeld in artikel 11, lid 7, van [de NDICI-verordening] en vastgesteld overeenkomstig de in die verordening omschreven procedures. ***Dit programmeringsdocument bevat een indicatie van het minimumbedrag dat aan in het kader van [de Erasmusverordening] vastgestelde acties moet worden toegewezen.***

²² COM(2018) 367 final, Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van "Erasmus": het programma van de Unie voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1288/2013.

4. In het kader van IPA III kan **ook** steun worden verstrekt voor acties van het type waarin is voorzien in het kader van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Cohesiefonds²³, het Europees Sociaal Fonds Plus²⁴ en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling²⁵.
5. Het [EFRO]²⁶ draagt bij aan programma's en maatregelen die voor grensoverschrijdende samenwerking tussen de in bijlage I vermelde begunstigden en lidstaten zijn vastgesteld. Die programma's en maatregelen worden door de Commissie vastgesteld volgens artikel 16. Het bedrag van de steun uit hoofde van IPA -[...] grensoverschrijdende samenwerking wordt bepaald overeenkomstig artikel 10, lid 3, van [de ETS-verordening]. IPA-programma's voor grensoverschrijdende samenwerking worden beheerd overeenkomstig [de ETS-verordening].
6. IPA III kan bijdragen aan programma's of maatregelen voor transnationale en interregionale samenwerking die zijn vastgesteld en ten uitvoer worden gelegd in het kader van [de ETS-verordening], **in voorkomend geval rekening houdend met macroregionale of zeegebiedstrategieën**, en waaraan wordt deelgenomen door de in bijlage I bij deze verordening vermelde begunstigden.
7. Waar passend kunnen andere programma's van de Unie overeenkomstig artikel 8 bijdragen aan acties die in het kader van deze verordening zijn vastgesteld, mits de bijdragen niet dezelfde kosten dekken. Deze verordening kan ook bijdragen aan maatregelen die in het kader van andere programma's van de Unie zijn vastgesteld, mits de bijdragen niet dezelfde kosten dekken. In dergelijke gevallen wordt in het desbetreffende werk-programma bepaald welk pakket regels van toepassing is.

²³ COM(2018) 372 final: Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds.

²⁴ COM(2018) 382 final: Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende het Europees Sociaal Fonds+ (ESF+).

²⁵ COM(2018) 392 final: Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van voorschriften inzake steun voor de strategische plannen die de lidstaten in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid opstellen (strategische GLB-plannen) en die uit het Europees Landbouwarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling (Elfpo) worden gefinancierd, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1305/2013 van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EU) nr. 1307/2013 van het Europees Parlement en de Raad.

²⁶ COM(2018) 372 final: Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds.

8. In naar behoren gemotiveerde gevallen en teneinde de coherentie en de doeltreffendheid van de financiering van de Unie te waarborgen en de regionale samenwerking te bevorderen, kan de Commissie besluiten dat landen, gebieden en regio's **die anders niet in aanmerking komen voor financiering op grond van artikel 3, lid 1**, toch in aanmerking komen voor actieprogramma's en maatregelen als bedoeld in artikel 8, lid 1, [...] mits het uit te voeren project of programma een mondiaal, regionaal of grensoverschrijdend karakter heeft.

Artikel [...] 3ter

Begroting

1. De beschikbare financiële middelen voor de uitvoering van IPA III in de periode 2021-2027 bedragen [14 500 000 000 EUR in lopende prijzen].
2. Het in lid 1 bedoelde bedrag kan worden gebruikt voor [...] **het financieren van ondersteunende maatregelen** voor het uitvoeren van het programma, zoals activiteiten op het gebied van voorbereiding, monitoring, controle, audit en evaluatie, daaronder begrepen institutionele informatietechnologiesystemen, **overeenkomstig artikel 20 van [de NDICI-verordening]** [...].

HOOFDSTUK II

STRATEGISCHE PLANNING

Artikel 6

Beleidskader en algemene beginselen

1. ***De steun in het kader van deze verordening wordt verstrekt conform*** [...] het uitbreidingsbeleidskader ***als*** vastgesteld door de Europese Raad en de Raad, de overeenkomsten die juridisch bindende betrekkingen met de in bijlage I vermelde begunstigden tot stand brengen, ***en houdt terdege rekening met*** [...] de desbetreffende resoluties van het Europees Parlement en mededelingen van de Commissie dan wel gezamenlijke mededelingen van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid [...]. De Commissie zorgt voor samenhang tussen de steun en het uitbreidingsbeleidskader.
2. In de programma's en acties ***in het kader van deze verordening ter verwezenlijking van de in artikel 3 genoemde specifieke doelstellingen*** worden de ***volgende horizontale prioriteiten*** geïntegreerd: klimaatverandering, milieubescherming en gendergelijkheid, en wordt in voorkomend geval aandacht besteed aan de onderlinge verbanden tussen de duurzameontwikkelingsdoelstellingen²⁷, zulks ter bevordering van geïntegreerde maatregelen die wederzijdse voordelen kunnen opleveren en waarmee meerdere doelstellingen op coherente wijze kunnen worden verwezenlijkt.
- 2a. ***De Commissie draagt in overleg met de lidstaten bij tot het verwezenlijken van de Uniedoelstellingen van grotere transparantie en verantwoording bij de verstrekking van steun, mede door het beschikbaar maken, via internetdatabanken, van informatie over het volume en de toewijzing van de steun, waarbij zij ervoor zorgt dat gegevens vergelijkbaar zijn en gemakkelijk kunnen worden ingezien, gedeeld en gepubliceerd.***

²⁷ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/sustainable-development-goals_en

3. De Commissie en de lidstaten werken samen om coherentie te waarborgen en streven ernaar overlapping te vermijden tussen de steun uit hoofde van IPA III en andere steun van de Unie, de lidstaten en de Europese Investeringsbank (**EIB**), overeenkomstig de beginselen die zijn vastgelegd voor de versterking van de operationele coördinatie op het gebied van externe bijstand, **onder meer via verbeterde coördinatie met de lidstaten op lokaal niveau**, en met het oog op harmonisering van beleid en procedures, in het bijzonder de internationale beginselen inzake de effectiviteit van ontwikkeling.²⁸ De coördinatie omvat regelmatig **en tijdig** overleg, frequente uitwisseling van informatie in de diverse fasen van de steuncyclus, alsook bijeenkomsten met alle betrokkenen ter bespreking van de coördinatie van de steun, **onder meer op lokaal niveau**, en vormt een belangrijk onderdeel van de programmeringsprocedures [...].
- 3a. Conform het beginsel van inclusief partnerschap zorgt de Commissie er, in voorkomend geval, voor dat de relevante belanghebbenden van in bijlage I vermelde begunstigden, met inbegrip van maatschappelijke organisaties, lokale en regionale overheden, terdege worden geraadpleegd en op tijd toegang hebben tot relevante informatie, zodat zij een zinnvolle rol kunnen spelen bij de opzet, uitvoering en daarmee verband houdende monitoring van programma's.**
4. De Commissie neemt ook in overleg met de lidstaten de nodige maatregelen om te zorgen voor coördinatie en complementariteit met multilaterale en regionale organisaties en entiteiten, zoals internationale organisaties en financiële instellingen, agentschappen en donoren buiten de Unie.

²⁸ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/eu-approach-aid-effectiveness_en

HOOFDSTUK III

UITVOERING

Artikel 7

IPA-programmeringskader

1. De steun in het kader van IPA III is gebaseerd op een IPA-programmeringskader voor de verwezenlijking van de in artikel 3, **lid 2**, vermelde specifieke doelstellingen **en de in de bijlagen II en III vermelde thematische prioriteiten**. Het IPA-programmeringskader wordt door de Commissie vastgesteld voor de duur van het meerjarig financieel kader van de Unie.
2. Het IPA-programmeringskader **wordt conform het beleidskader en de algemene beginselen van artikel 6 ontwikkeld en** houdt terdege rekening met de relevante nationale strategieën en het relevante sectorale beleid.
 - 2a. ***Het IPA-programmeringskader omvat een indicatieve toewijzing van de Uniemiddelen per specifieke doelstelling als bedoeld in artikel 3, lid 2, in voorkomend geval naar jaar uitgesplitst, en biedt de mogelijkheid om tegemoet te komen aan nieuwe behoeften, onverminderd de mogelijkheid steun te combineren om tot de verwezenlijking van verschillende specifieke doelstellingen bij te dragen.***

[...]-[...]
 - ~~[...]~~ 2b. Het IPA-programmeringskader bevat indicatoren voor het beoordelen van de vorderingen met de verwezenlijking van de **verwachte resultaten**, die [...] **in overeenstemming met de in artikel 3, lid 2, bedoelde specifieke doelstellingen worden vastgelegd. Deze indicatoren vertonen samenhang met de in bijlage IV vermelde indicatoren.**

- ~~2c.~~ Het IPA-programmeringskader wordt door de Commissie vastgesteld door middel van een uitvoeringshandeling, onverminderd het bepaalde in lid 4. Die uitvoeringshandeling wordt vastgesteld volgens de in artikel 16 bedoelde onderzoeksprocedure.
- 2d. *De Commissie verricht jaarlijks een beoordeling van de uitvoering van het IPA-programmeringskader in de context van de evolutie van het in artikel 6 bedoelde beleidskader en aan de hand van de in lid 2b bedoelde indicatoren. Deze beoordeling bevat ook een stand van zaken wat betreft de gecommitteerde en geplande toewijzingen per begunstigde en wat betreft de toepassing van de in artikel 7a bedoelde aanpak volgens het beginsel van eerlijke verdeling en op grond van prestaties. Deze beoordeling wordt ingediend bij het in artikel 16 genoemde comité.***
- 2e. *Op basis van deze beoordeling kan de Commissie een herziening van het IPA-programmeringskader voorstellen, in voorkomend geval volgens de in lid 2c bedoelde procedure. Het IPA-programmeringskader kan ook worden geëvalueerd na de tussentijdse toetsing en indien nodig worden herzien.***
4. Het programmeringskader voor grensoverschrijdende samenwerking met lidstaten wordt door de Commissie vastgesteld overeenkomstig artikel 10, lid 1, van [de ETS-verordening].

Artikel 7a

Steun aan begunstigden, prestatiebeoordeling en eerlijke verdeling

- 1. Over steun aan de in bijlage I vermelde begunstigden wordt beslist in het kader van uitvoeringsmaatregelen als bedoeld in artikel 8.*
- 2. De steun wordt gericht op en aangepast aan de specifieke situatie van de in bijlage I vermelde begunstigden, rekening houdend met de verdere inspanningen die nodig zijn om de doelstellingen van deze verordening te halen. De behoeften en capaciteiten van die begunstigden worden tevens in aanmerking genomen volgens het beginsel van eerlijke verdeling, zulks ter voorkoming van een disproportioneel laag steunniveau in vergelijking met andere begunstigden.*
- 3. De steun heeft ten doel vorderingen bij alle begunstigden te bewerkstelligen en varieert in reikwijdte en intensiteit naargelang de prestaties, met name de inzet en vooruitgang bij het doorvoeren van hervormingen, alsmede hun behoeften.*
- 4. Bij het beoordelen van de prestaties van de in bijlage I vermelde begunstigden en het beslissen over de te verstrekken steun, gaat bijzondere aandacht uit naar de geleverde inspanningen op het gebied van de rechtsstaat en de grondrechten, de democratische instellingen en de hervorming van het openbaar bestuur, alsmede op het gebied van economische ontwikkeling en concurrentievermogen.*
- 5. In geval van een aan de hand van de in artikel 7, lid 2b, bedoelde indicatoren gemeten significante achteruitgang of aanhoudend uitblijven van vorderingen op de in lid 4 vermelde gebieden bij een in bijlage I vermelde begunstigde, worden de reikwijdte en intensiteit van de steun dienovereenkomstig bijgesteld conform lid 1, onder meer door de financiering proportioneel te verminderen en een andere bestemming te geven, op zodanige wijze dat de steun voor het verbeteren van de grondrechten, de democratie en de rechtsstaat, waaronder steun aan het maatschappelijk middenveld en, in voorkomend geval, samenwerking met lokale overheden, niet in het gedrang komt. Indien de vorderingen worden hervat, wordt de steun ook dienovereenkomstig bijgesteld conform lid 1, teneinde die inspanningen verder te ondersteunen.*

Artikel 8

Uitvoeringsmaatregelen en -methoden

1. De steun in het kader van IPA III wordt uitgevoerd in direct beheer of in indirect beheer, overeenkomstig het Financieel Reglement, door middel van jaarlijkse of meerjarige actieplannen en maatregelen als bedoeld in titel II, hoofdstuk III, van [de NDICI verordening]. ***Actieplannen en maatregelen worden door middel van uitvoerings-handelingen vastgesteld volgens de in artikel 16 bedoelde onderzoeksprocedure.*** Titel II, hoofdstuk III, van [de NDICI-verordening] is van toepassing op deze verordening, met uitzondering van artikel 24, lid 1 [in aanmerking komende personen en entiteiten].
2. In het kader van deze verordening kunnen actieplannen worden vastgesteld voor een periode van ten hoogste zeven jaar.

Artikel 9

Grensoverschrijdende samenwerking

1. Ten hoogste 3 % van de financiële middelen wordt indicatief toegewezen aan programma's voor grensoverschrijdende samenwerking tussen de in bijlage I vermelde begunstigden en de lidstaten, in overeenstemming met hun behoeften en prioriteiten.
2. Het medefinancieringspercentage van de Unie bedraagt voor elke prioriteit ten hoogste [85 %] van de subsidiabele uitgaven van een programma voor grensoverschrijdende samenwerking. Voor technische bijstand bedraagt het medefinancieringspercentage van de Unie 100 %.
3. Het bedrag van de voorfinanciering voor grensoverschrijdende samenwerking met lidstaten ***bedraagt maximaal 50 % van de eerste drie begrotingsvastleggingen voor het programma [...]***.
4. Indien programma's voor grensoverschrijdende samenwerking overeenkomstig artikel 12 van [de ETS-verordening] worden beëindigd, kan de steun voor het stopgezette programma die via deze verordening was verleend en beschikbaar blijft, worden gebruikt voor de financiering van andere activiteiten die voor steun in het kader van deze verordening in aanmerking komen.

HOOFDSTUK IV

SUBSIDIABILITEIT EN ANDERE SPECIFIEKE BEPALINGEN

Artikel 10

Subsidiabiliteit in het kader van IPA III

1. [...] ***De deelname aan procedures voor de gunning van aanbestedingen of de toekenning van subsidies en prijzen voor krachtens deze verordening gefinancierde acties staat open voor internationale en regionale organisaties en voor alle andere natuurlijke personen die onderdaan zijn van en rechtspersonen die daadwerkelijk gevestigd zijn in:***
 - a) lidstaten, begunstigden die worden vermeld in bijlage I bij deze verordening, partijen bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte en landen die vallen onder bijlage I bij [de NDICI verordening], en
 - b) landen ten aanzien waarvan de Commissie wederzijdse toegang tot externe bijstand heeft vastgesteld. Wederzijdse toegang kan voor een beperkte periode van ten minste één jaar worden vastgesteld indien een land entiteiten van de Unie en entiteiten uit landen die voor deelname in het kader van deze verordening in aanmerking komen, op gelijke voorwaarden tot deelname toelaat. De Commissie beslist over de wederzijdse toegang na raadpleging van het betrokken begunstigde land of de betrokken begunstigde landen.

HOOFDSTUK V

[EFDO+ EN BEGROTINGSGARANTIES]

Artikel 11

Financieringsinstrumenten en garantie voor extern optreden

1. De in bijlage I vermelde begunstigden komen in aanmerking voor het Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling (EFDO+) en de garantie voor extern optreden waarin is voorzien in titel II, hoofdstuk IV, van [de NDICI-verordening]. Daartoe levert IPA III een bijdrage aan de voorzieningen voor de garantie voor extern optreden, bedoeld in artikel 26 van [de NDICI-verordening] die in verhouding staat tot de investeringen die worden gedaan ten behoeve van de in bijlage I vermelde begunstigden.]

HOOFDSTUK VI

MONITORING EN EVALUATIE

Artikel 12

Monitoring, audit en evaluatie en bescherming van de financiële belangen van de Unie

1. [...] **Artikel 31 van** [de NDICI-verordening] betreffende monitoring **en** verslaglegging [...] is van toepassing op deze verordening. **Het in artikel 31, lid 5, van [de NDICI-verordening] bedoelde jaarverslag bevat ook informatie over vastleggingen en betalingen per instrument (IPA, IPA II en IPA III).**
2. De indicatoren voor de monitoring van de uitvoering van [...] IPA III en de vorderingen die in het kader ervan zijn gemaakt bij de verwezenlijking van de in artikel 3 vastgestelde specifieke doelstellingen zijn opgenomen in bijlage IV bij deze verordening.

3. Wat de grensoverschrijdende samenwerking met lidstaten betreft, gelden de indicatoren, bedoeld in artikel 33 van [de ETS-verordening].
4. Bij het resultatenkader voor de IPA III-steun wordt, naast de in bijlage IV opgenomen indicatoren, rekening gehouden met de uitbreidingsverslagen.
- 4a. *De Commissie doet het in artikel 16 bedoelde comité jaarlijks verslag over de financiële uitvoering van deze verordening. Dit verslag bevat:***
- a) gecommitteerde bedragen;***
 - b) contractueel vastgelegde bedragen;***
 - c) betaalde bedragen;***
 - d) de toewijzing van vastleggingen per specifieke doelstelling als bedoeld in artikel 3;***
 - e) contractueel vastgelegde bedragen per type begunstigde (bijvoorbeeld agentschappen van de lidstaten, internationale organisaties, maatschappelijke organisaties);***
 - f) contractueel vastgelegde bedragen per instrument voor de uitvoering van de begroting (bijvoorbeeld subsidies, blending, begrotingssteun).***
- 4b. *De informatie die in het in artikel 12, lid 1, bedoelde jaarverslag is vervat over de omvang en de toewijzing van de steun wordt beschikbaar gesteld in internetdatabanken.***
- 4c. *[Artikel 32 van de NDICI-verordening] betreffende de tussentijdse en de slotevaluatie zijn van overeenkomstige toepassing.***
5. In aanvulling op artikel 129 van het Financieel Reglement betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Unie, melden, bij indirect beheer, de in bijlage I vermelde begunstigden onregelmatigheden, met inbegrip van fraude, waarover een eerste administratief of gerechtelijk proces-verbaal is opgesteld, onverwijld aan de Commissie en houden zij haar op de hoogte van het verloop van de administratieve en gerechtelijke procedures. De melding wordt elektronisch verricht met behulp van het Irregularity Management System dat door de Commissie is ingesteld.

SLOTBEPALINGEN

~~Artikel 13~~

[...]

[...]

~~Artikel 14~~

[...]

[...]—[...]

[...]—[...]

[...]—[...]-[...]-[...]-[...]

[...]—[...]

[...]—[...]

[...]—[...]-[...]

Artikel 15

Vaststelling van nadere uitvoeringsvoorschriften

1. Specifieke voorschriften tot vaststelling van uniforme voorwaarden voor de uitvoering van deze verordening, in het bijzonder met betrekking tot de ter voorbereiding van de toetreding op te zetten structuren en steun voor plattelandsontwikkeling, worden vastgesteld volgens de in artikel 16 bedoelde onderzoeksprocedure.

2.—[...]

Artikel 16

Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité **voor het instrument voor pretoetredingssteun** (het "[...]IPA III-comité"). Dat comité is een comité in de zin van [...]Verordening (EU) nr. 182/2011[...].
 - 1a. **Het IPA III-comité assisteert de Commissie door middel van strategische sturing om de in artikel 3 vermelde doelstellingen te vervullen in het licht van de jaarlijkse beoordeling door de Commissie overeenkomstig artikel 7, lid 2d, en artikel 12, lid 4a.**
 - 1b. **Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.**
 - 1c. **Het reglement van orde van het IPA III-comité voorziet in passende termijnen, zodat de leden van het comité in een vroeg stadium, tijdig en daadwerkelijk de gelegenheid krijgen de ontwerpuitoeringshandelingen te bestuderen en hun standpunten kenbaar te maken, overeenkomstig artikel 3 van Verordening (EU) nr. 182/2011.**
2. In gevallen waarin het advies van het comité via een schriftelijke procedure dient te worden verkregen, wordt die procedure zonder gevolg beëindigd indien, binnen de termijn voor het uitbrengen van het advies, de voorzitter van het comité daartoe besluit of een eenvoudige meerderheid van de leden van het comité daarom verzoekt.
3. Een waarnemer van de EIB neemt deel aan de werkzaamheden van het **IPA III-comité** voor wat betreft kwesties die betrekking hebben op de EIB.
- [...] Het IPA III-comité staat de Commissie bij en is ook bevoegd voor rechtshandelingen en vastleggingen uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1085/2006 en Verordening (EU) nr. 231/2014, alsmede voor de uitvoering van artikel 3 van Verordening (EG) nr. 389/2006.
5. Het IPA III-comité is niet bevoegd voor de bijdrage aan Erasmus+ als bedoeld in artikel [...] **3a**, lid 3.

[...]—[...]

- [²⁹1. De ontvangers van financiering van de Unie erkennen de oorsprong van en geven zichtbaarheid aan de financiering van de Unie, met name wanneer zij de acties en de resultaten ervan promoten, door meerdere doelgroepen, waaronder de media en het grote publiek, doelgericht en op samenhangende, doeltreffende en evenredige wijze te informeren.*
- 2. De Commissie voert informatie- en communicatieacties uit met betrekking tot deze verordening, de acties en de resultaten ervan. De aan deze verordening toegewezen financiële middelen dragen tevens bij aan de institutionele communicatie over de politieke prioriteiten van de Unie, voor zover zij direct verband houden met de in artikel 3 bedoelde doelstellingen.*
- 3. Veiligheidskwesties of lokale politieke gevoeligheden kunnen het wenselijk of noodzakelijk maken om de communicatie en zichtbaarheid in bepaalde landen of gebieden of tijdens bepaalde perioden te beperken. In dergelijke gevallen worden de doelgroep en de instrumenten, producten en kanalen die worden gebruikt in verband met de zichtbaarheid van een bepaalde actie, per geval bepaald, in overleg en overeenstemming met de Unie. Indien snel optreden vereist is naar aanleiding van een plotse crisis, is het niet nodig om onmiddellijk een volledig communicatie- en zichtbaarheidsplan voor te leggen. In dergelijke gevallen wordt de steun van de Unie echter van meet af aan op passende wijze vermeld.]*

²⁹ *Deze bepalingen moeten in overeenstemming worden gebracht met de definitieve tekst van de artikelen 36 en 37 van de NDICI-verordening.*

Artikel 18

Overgangsbepalingen

1. Deze verordening doet geen afbreuk aan de voortzetting of de wijziging van acties op grond van Verordening (EU) nr. 231/2014 [IPA II] en Verordening (EG) nr. 1085/2006 [IPA], die op de betrokken acties van toepassing blijven totdat zij worden afgesloten. Titel II, hoofdstuk III, van [de NDICI-verordening] (voorheen Verordening (EU) nr. 236/2014) is van toepassing op deze acties, met uitzondering van artikel 24, lid 1.
2. De financiële middelen voor IPA III kunnen tevens de uitgaven dekken voor noodzakelijke technische en administratieve bijstand in verband met de overgang naar IPA III van maatregelen die uit hoofde van het voorgaande instrument IPA II zijn vastgesteld, ***alsmede eventuele activiteiten in verband met de voorbereiding van het vervolgprogramma voor pretoetredingssteun.***
3. Zo nodig kunnen voor het beheer van acties die nog niet zijn voltooid, ook na 2027 kredieten ter dekking van de in artikel 4, lid 2, bedoelde uitgaven in de begroting worden opgenomen.

Artikel 19

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de [...] [twintigste] dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing vanaf 1 januari 2021.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

BIJLAGE I

Albanië

Bosnië en Herzegovina

IJsland

Kosovo*

Montenegro

Servië

Turkije

[...] ***De Republiek Noord-Macedonië***

* Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244/1999 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.

BIJLAGE II

Thematische prioriteiten voor steun

De steun kan, naargelang het geval, betrekking hebben op de onderstaande thematische prioriteiten, *onder meer via regionale samenwerking*:

- a) **tot stand brengen en reeds in een vroeg stadium bevorderen van het goed functioneren van de *democratische instellingen en de instellingen die nodig zijn voor een goed werkende rechtsstaat***. Het optreden op dit gebied beoogt: het tot stand brengen van onafhankelijke, *gedepolitiseerde* verantwoordingsplichtige en efficiënte rechtsstelsels, met onder meer transparante en op verdienste gebaseerde werving en het bevorderen van justitiële samenwerkings-, beoordelings- en promotiesystemen en doeltreffende disciplinaire procedures bij gevallen van vergrijp, en van *toegang tot justitie*; [...]-[...]; bevorderen en beschermen van mensenrechten, *onder meer het bevorderen van gender-gelijkheid en de rechten van het kind*, de rechten van personen die tot minderheden behoren, waaronder *nationale minderheden*, Roma alsmede lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en interseksuelen, *en* de fundamentele vrijheden [...], *waarborgen van een veilig klimaat dat bevorderlijk is voor de onbelemmerde uitoefening van de vrijheid van meningsuiting en de onafhankelijkheid van de media*;
- aa) **versterken van de capaciteit met betrekking tot migratie-uitdagingen. Het optreden op dit gebied beoogt: het delen van relevante informatie**, het waarborgen van de totstandbrenging van robuuste systemen voor het beschermen van de grenzen, *voor het* beheren van de migratiestromen *en het bestrijden van illegale migratie*, [...] *alsmede voor het* verstrekken [...] *van internationale bescherming* aan de personen *die daarvoor in aanmerking komen*;

- ab)* **verbeteren van het vermogen om de veiligheid te garanderen. Het optreden op dit gebied beoogt:** het ontwikkelen van doeltreffende middelen ter voorkoming en bestrijding van georganiseerde criminaliteit, handel in mensen *en handvuurwapens en lichte wapens*, smokkel van migranten, witwaspraktijken/financiering van terrorisme en corruptie; *het steunen van een versterkte samenwerking met de Unie inzake de bestrijding van terrorisme en radicalisering;*
- ac)* **opvoeren van de strategische-communicatiecapaciteiten, onder meer voor communicatie met het publiek over noodzakelijke hervormingen om aan de criteria voor EU-lidmaatschap te voldoen. Het optreden op dit gebied beoogt het steunen van de verdere ontwikkeling van onafhankelijke en pluralistische media en mediageletterdheid, en moet er onder meer voor zorgen dat de staat en de maatschappij beter bestand zijn tegen desinformatie en andere vormen van hybride dreigingen;**
- b)* **hervormen van openbare besturen conform de beginselen van behoorlijk bestuur, met name de beginselen van openbaar bestuur.** Het optreden beoogt: het versterken van kaders voor de hervorming van het openbaar bestuur, *onder meer op het gebied van overheidsopdrachten*; het verbeteren van de strategische planning en het ontwikkelen van inclusief en empirisch onderbouwd beleid en wetgeving; het bevorderen van de professionalisering en de depolitisering van het overheidsapparaat door het verankeren van meritocratische beginselen; het bevorderen van transparantie en verantwoordingsplicht; het verbeteren van de kwaliteit van diensten en van de verlening van diensten, onder meer door middel van adequate administratieve procedures en op de burger gerichte e-overheidsdiensten; het versterken van het beheer van de overheidsfinanciën en de productie van betrouwbare statistieken;
- c)* **behalen van de Unienormen op het vlak van economie, onder meer door een functionerende markteconomie, evenals een sterkere begrotings- en economische governance:** Het optreden beoogt het ondersteunen van de deelname aan de programma's voor economische hervorming en het bevorderen van systematische samenwerking met internationale financiële instellingen met betrekking tot de fundamenteën van het economische beleid. Het versterken van het vermogen om de macro-economische stabiliteit te vergroten en het ondersteunen van het streven naar een functionerende markteconomie die in staat is het hoofd te bieden aan de concurrentiedruk en de marktkrachten binnen de Unie [...];

- ca) *versterken van de goede nabuurschapsbetrekkingen, de regionale stabiliteit en de wederzijdse samenwerking, onder meer door het bevorderen van netwerkvorming tussen personen en van constructieve initiatieven;*
- d) **het versterken van het vermogen van de Unie en haar partners om conflicten te voorkomen, vrede op te bouwen en pre- en postcrisisituaties aan te pakken**, onder meer door middel van vroegtijdige waarschuwing en conflictbewuste risicoanalyse; [...] verzoening, vredesopbouw en vertrouwenwekkende maatregelen; het ondersteunen van capaciteitsopbouw ter bevordering van acties op het gebied van veiligheid en ontwikkeling (CBSD).
- e) **versterken van de capaciteit van maatschappelijke organisaties** en organisaties van de sociale partners, waaronder verenigingen van beroepsbeoefenaren, in de in bijlage I vermelde begunstigden en het aanmoedigen van netwerkvorming op alle niveaus tussen in de Unie gevestigde organisaties en de organisaties van de in bijlage I vermelde begunstigden, met het oog op een daadwerkelijke dialoog tussen publieke en private actoren;
- f) **bevorderen van de afstemming van de regels**, normen, beleidsmaatregelen en praktijken van de partnerlanden op die van de Unie, met inbegrip van staatssteunregels;
- fa) *bevorderen van gendergelijkheid en versterking van de positie van vrouwen en meisjes. Het optreden op dit gebied beoogt: het tot stand brengen van een bevorderlijker klimaat voor de uitoefening van de rechten van meisjes en vrouwen en het bereiken van werkelijke en tastbare verbeteringen inzake gendergelijkheid, onder meer door het verzekeren van de lichamelijke en psychische integriteit van meisjes en vrouwen, het bevorderen van hun economische en sociale rechten en het versterken van hun stem en deelname, onder meer door genderbudgettering en de verzameling van naar geslacht en leeftijd uitgesplitste gegevens te bevorderen;*

- g) **versterken van de toegang tot en de kwaliteit van onderwijs, opleiding en een leven lang leren op alle niveaus en het ondersteunen van de cultuursector en de creatieve sectoren.** Het optreden op dit gebied beoogt: het bevorderen van gelijke toegang tot kwalitatief hoogwaardige voor- en vroegschoolse educatie en opvangdiensten, lager en secundair onderwijs en het verbeteren van het aanbod van basisvaardigheden; het verhogen van het opleidingsniveau, het aanpakken van braindrain, het terugdringen van vroegtijdig schoolverlaten en het versterken van de opleiding van leerkrachten; het ontwikkelen van stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding (VET) en het bevorderen van werk-gerelateerde opleidingen om de overgang naar de arbeidsmarkt te vergemakkelijken, ***onder meer voor personen met een handicap***; het verbeteren van de kwaliteit en de relevantie van het hoger onderwijs ***en onderzoek***; het stimuleren van alumni-activiteiten; het verruimen van de toegang tot een leven lang leren, en het ondersteunen van investeringen in inclusief onderwijs en toegankelijke opleidingsinfrastructuur, met name om territoriale verschillen te beperken en niet-gesegregeerd onderwijs te bevorderen, onder meer door het gebruik van toegankelijke digitale technologieën;
- h) **bevorderen van kwalitatief hoogstaande werkgelegenheid en toegang tot de arbeidsmarkt.** Het optreden op dit gebied beoogt: het aanpakken van hoge werkloosheid en inactiviteit door duurzame integratie op de arbeidsmarkt te ondersteunen, met name van jongeren (in het bijzonder jongeren die niet werken en geen school of opleiding volgen (NEET)), vrouwen, langdurig werklozen en alle ondervertegenwoordigde groepen. De maatregelen stimuleren het creëren van banen van hoge kwaliteit en ondersteunen de doeltreffende handhaving van arbeidsvoorschriften en -normen op het gehele grondgebied. Andere belangrijke gebieden waarop maatregelen worden genomen betreffen het ondersteunen van gendergelijkheid en jongeren, het bevorderen van inzetbaarheid en productiviteit, het aanpassen van werknemers en ondernemingen aan veranderingen, het tot stand brengen van een duurzame sociale dialoog, en het moderniseren en versterken van de arbeidsmarktinstellingen, zoals openbare arbeidsvoorzieningsdiensten en arbeidsinspectiediensten;

- i) **bevorderen van sociale bescherming en integratie en bestrijden van armoede.** Het optreden op dit gebied beoogt het moderniseren van socialebeschermingsstelsels om te voorzien in een doeltreffende, efficiënte en adequate bescherming in alle levensfasen, het bevorderen van de overgang van institutionele zorg naar mantelzorg en gemeenschapsgebaseerde zorg, het stimuleren van sociale inclusie; het bevorderen van gelijke kansen en het bestrijden van ongelijkheden en armoede. Het optreden op dit gebied beoogt ook: het integreren van gemarginaliseerde gemeenschappen zoals de Roma; het bestrijden van discriminatie op grond van geslacht, [...] *ras, huidskleur*, etnische *of sociale* afkomst, *genetische kenmerken, taal*, godsdienst of overtuiging, *politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte*, handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid; het verbeteren van de toegang tot betaalbare, duurzame en kwalitatief hoogwaardige diensten zoals voor- en vroegschoolse educatie en opvang, huisvesting, gezondheidszorg en essentiële sociale diensten en langdurige zorg, onder meer door de modernisering van de systemen voor sociale bescherming;
- j) **bevorderen van slim, duurzaam, inclusief en veilig vervoer en het elimineren van knelpunten in essentiële netwerkinfrastructuren**, door middel van investeringen in projecten met een hoge Europese toegevoegde waarde. De investeringen moeten worden geprioriteerd op basis van hun relevantie voor TEN-T-verbindingen met de EU, hun bijdrage tot duurzame mobiliteit, lagere emissies, milieu-impact, veilige mobiliteit, in synergie met de hervormingen die worden gestimuleerd door het Verdrag tot oprichting van de Vervoersgemeenschap;
- ja) *zorgen voor meer energiezekerheid en -diversificatie. Het optreden op dit gebied beoogt het verhogen van de energie-efficiëntie en -productie en het diversifiëren van aanvoerlanden en -routes;*
- k) **verbeteren van het klimaat voor de particuliere sector en van het concurrentievermogen van ondernemingen**, onder meer via slimme specialisatie, als essentiële stimulansen voor groei, werkgelegenheid en cohesie. Prioriteit gaat uit naar projecten die leiden tot een beter ondernemingsklimaat.

- l) **verbeteren van de toegang tot digitale technologieën en diensten en versterken van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie**, door te investeren *in capaciteitsopbouw in onderzoeks- en innovatiesystemen, in mobiliteits- en subsidieregelingen die zijn toegesneden op het bevorderen van het beginsel van wetenschappelijke excellentie*, in digitale connectiviteit, vertrouwen in digitale techniek en digitale beveiliging, digitale vaardigheden en ondernemerschap, onderzoeksinfrastructuur en een gunstig klimaat, en het bevorderen van netwerkvorming en samenwerking. *Het optreden op dit gebied beoogt ook het tot stand brengen van excellentieknooppunten in onderzoek en innovatie om de braindrain van onderzoekers tegen te gaan;*
- m) **bijdragen tot de veiligheid en de zekerheid van de voedselvoorziening** en het behoud van gediversifieerde en levensvatbare landbouwsystemen in levendige dorpsgemeenschappen en op het platteland;
- n) **beschermen en verbeteren van de kwaliteit van het milieu** door het aanpakken van de aantasting van het milieu en van biodiversiteitsverlies, het bevorderen van de instandhouding en het duurzame beheer van terrestrische en mariene ecosystemen en hernieuwbare natuurlijke hulpbronnen, *het investeren in water- en afvalbeheer en duurzaam beheer van chemische stoffen*, het bevorderen van het efficiënte gebruik van hulpbronnen en van duurzame consumptie en productie, en het ondersteunen van de overgang naar een groene en circulaire economie, het bijdragen tot minder broeikasgasemissies, het vergroten van de veerkracht met betrekking tot de klimaatverandering en het bevorderen van de governance van klimaatactie en informatie- en energie-efficiëntie. IPA III bevordert beleid ter bevordering van een omschakeling naar een hulpbronnen efficiënte, veilige en duurzame koolstofarme economie en ter versterking van de rampenbestendigheid alsmede rampenpreventie, -paraatheid en -respons; [...]

- o) [...] *samenwerken met in bijlage I vermelde begunstigden inzake het vreedzaam gebruik van kernenergie op het gebied van gezondheidszorg, landbouw en voedselveiligheid, daarbij de strengste internationale normen in acht nemend; alsmede ondersteunen van acties, gericht op het aanpakken van de gevolgen van nucleaire ongevallen voor de lokale bevolking, en streven naar verbetering van hun levensomstandigheden; bevorderen van kennisbeheer, opleiding en onderwijs op nucleair gebied;*
- p) **versterken van het vermogen van de agro-voedingssector en de visserijsector om het hoofd te bieden aan de concurrentiedruk en aan de marktkrachten, en om zich geleidelijk aan te passen aan de voorschriften en normen van de Unie, met inachtneming van economische, maatschappelijke en ecologische doelstellingen in het kader van een evenwichtige territoriale ontwikkeling van plattelands- en kustgebieden.**
-

BIJLAGE III

Thematische prioriteiten voor steun voor grensoverschrijdende samenwerking tussen in bijlage I vermelde begunstigden

Ter bevordering van goede nabuurschapsbetrekkingen, de integratie met de Unie en sociaal-economische ontwikkeling, kan [...]steun voor grensoverschrijdende samenwerking ***tussen in bijlage I vermelde begunstigden***, naargelang het geval, in verband staan met de volgende thematische prioriteiten:

- (a) het bevorderen van werkgelegenheid, arbeidsmobiliteit en maatschappelijke en culturele inclusie op grensoverschrijdend niveau, onder meer door integratie van grensoverschrijdende arbeidsmarkten, met inbegrip van grensoverschrijdende mobiliteit; gezamenlijke lokale werkgelegenheidsinitiatieven; voorlichtings- en adviesdiensten en gemeenschappelijke opleiding; gendergelijkheid; gelijke kansen; integratie van immigrantengemeenschappen en kwetsbare groepen; investeringen in openbare arbeidsvoorzieningsdiensten, en steun voor investeringen in de volksgezondheid en sociale diensten;
- (b) het beschermen van het milieu en het bevorderen van de adaptatie aan en de mitigatie van de klimaatverandering, risicopreventie en -beheer, onder meer door gezamenlijke milieubeschermingsacties; het bevorderen van een duurzaam gebruik van de natuurlijke hulpbronnen, een gecoördineerde maritieme ruimtelijke ordening, een efficiënt gebruik van de middelen en een circulaire economie, hernieuwbare energiebronnen en de overgang naar een veilige, duurzame, koolstofarme en groene economie; ***het verbeteren van afval- en waterbeheer***, het bevorderen van investeringen om het hoofd te kunnen bieden aan specifieke risico's, om te zorgen voor rampenbestendigheid en rampenpreventie, -paraatheid en -respons;
- (c) het bevorderen van duurzaam vervoer en het verbeteren van de openbare infrastructuur, onder meer door het isolement te doorbreken door een verbeterde toegang tot vervoer, digitale netwerken en diensten, en het investeren in grensoverschrijdende systemen en faciliteiten voor water, afval en energie;

- (d) het bevorderen van de digitale economie en samenleving, onder meer door de invoering van digitale connectiviteit, de ontwikkeling van e-overheidsdiensten, digitaal vertrouwen en digitale beveiliging, en digitale vaardigheden en ondernemerschap;
- (e) het stimuleren van toerisme en het onder de aandacht brengen van cultureel en natuurlijk erfgoed;
- (f) het investeren in de jeugd, in onderwijs en vaardigheden onder meer door middel van het ontwikkelen en implementeren van gemeenschappelijk onderwijs, beroepsopleiding, opleidingsprogramma's en infrastructuur ten behoeve van gezamenlijke jongerenactiviteiten;
- (g) het bevorderen van lokale en regionale governance alsmede het versterken van de capaciteit van lokale en regionale autoriteiten op het gebied van planning en administratie;
- (h) het versterken van het concurrentievermogen, het ondernemingsklimaat en de ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen, handel en investeringen, onder meer door het bevorderen en ondersteunen van ondernemerschap, in het bijzonder in kleine en middelgrote ondernemingen; het ontwikkelen van lokale grensoverschrijdende markten en internationalisering;
- (i) het versterken van onderzoek, technologische ontwikkeling, innovatie en digitale technologieën, onder meer door het bevorderen van het delen van personele middelen, ***capaciteitsopbouw in onderzoeks- en innovatiesystemen, mobiliteits- en subsidieregelingen die zijn toegesneden op het bevorderen van het beginsel van wetenschappelijke excellentie*** en faciliteiten voor onderzoek en technologische ontwikkeling.

BIJLAGE IV

Lijst van kernprestatie-indicatoren

De onderstaande lijst van kernprestatie-indicatoren wordt gebruikt als hulpmiddel voor het meten van de bijdrage van de Unie aan de verwezenlijking van [...] **de** specifieke doelstellingen **van IPA III**:

1. samengestelde indicator³⁰ betreffende de [...] **vorderingen van in bijlage I vermelde begunstigden** met betrekking tot de fundamentele aspecten van de politieke [...] criteria (waaronder democratie, rechtsstaat (rechterlijke macht, bestrijding van corruptie en georganiseerde misdaad) en [...] **grondrechten, waaronder mediavrijheid), alsmede betreffende goede nabuurschapsbetrekkingen** (bron: Europese Commissie);
2. [...] **vorderingen van in bijlage I vermelde begunstigden** met betrekking tot de hervorming van het openbaar bestuur (bron: Europese Commissie);
3. samengestelde indicator betreffende [...] **de vorderingen van in bijlage I vermelde begunstigden bij de afstemming op** het EU-acquis (bron: Europese Commissie);
4. samengestelde indicator betreffende [...] **de vorderingen van in bijlage I vermelde begunstigden met betrekking tot** de fundamentele aspecten van de economische criteria (functionerende markteconomie en concurrentievermogen) (bron: Europese Commissie);
5. overheidsuitgaven voor sociale zekerheid (als percentage van het bbp) (bron: IAO) of arbeidsparticipatie (bron: [...] **officiële** statistieken);
6. digitale kloof tussen de begunstigden en het EU-gemiddelde (bron: Europese Commissie, DESI-index);
7. score voor de afstand tot het optimum ('Doing Business') (bron: WB);

³⁰ De drie samengestelde indicatoren worden door de Europese Commissie uitgewerkt op grond van de uitbreidingsverslagen, die ook zijn gebaseerd op meerdere onafhankelijke bronnen.

8. energie-intensiteit gemeten in termen van primaire energie en bbp (bron: Eurostat);
9. met EU-steun verminderde of vermeden uitstoot van broeikasgassen (kiloton CO₂-eq.);
- ~~10.~~ [...]

De indicatoren worden, waar relevant, uitgesplitst naar [...] *geslacht*.
